

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра політології

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ ПОЛІТИКИ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 052 «Політологія»

Освітня програма: Політологія

Історичний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія політики» для студентів спеціальності 052 «Політологія», галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Розробник: Ніколаєнко Наталія Олександрівна, доктор політичних наук, професор кафедри політології _____ (Ніколаєнко Н. О.)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри політології.
Протокол № 1 від “ 27” серпня 2019 року

Завідувач кафедри політології

_____ (Ніколаєнко Н.О.)

“29”серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	спеціальність 052 «Політологія»	Варіативна	
	галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе, мультимедійна презентація творче завдання, індивідуальне завдання, наукові конференції, конспект першоджерел творче завдання, захист реферату, дослідницька робота.		Рік підготовки:	
		3	
		Семестр	
5			
Загальна кількість годин -90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента -5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	4	
		Практичні, семінарські	
		4	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання (10% / 90%).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни. Соціологія політики — одна з важливих галузей (функціональна підсистема) соціології, яка пояснює такі явища, як боротьба за владу і здійснення влади, оскільки саме ці явища є сутністю політики. Але водночас соціологія політики — галузь політології, тому що головну увагу вона приділяє взаємозв'язку проблем політичної влади зі структурою і розвитком суспільства як єдиного цілого.

Політика — це діяльність класів, соціальних груп, індивідів, яка проявляється у владних відносинах, тобто відносинах, спрямованих на завоювання, утримання, перерозподіл і використання влади. Це впливає з усталеного загального соціологічного уявлення про владу як здатність (можливості) однієї частини суспільства пригноблювати іншу частину, нав'язувати їй свою волю, здійснювати певний вплив на її свідомість і поведінку з метою забезпечення власного інтересу і потреб, що за ним стоять.

Що ж до політичної влади, ядром якої є держава, то ця влада спрямована на захист особистого (класового, групового, корпоративного) інтересу і спирається на систему інститутів.

Хоча політична влада, спираючись на систему інститутів на чолі з державою, вимагає організаційних дій, політичні відносини можуть носити як інституційний, так і не інституційний характер. Інститути, хоч вони й мають власні закони функціонування та еволюції, організовану людську діяльність, відіграють суттєву роль у політичному розвитку суспільства. Отже, говорячи про політику, ми так чи інакше повертаємося до неї як до людської діяльності, пов'язаної зі ставленням до влади.

Предметом соціології політики є соціальний механізм влади та її вплив у суспільстві на різних етапах його розвитку і функціонування. Саме вивчення механізму перетворення соціального в політичне, зокрема механізму формування із соціальної спільності політичного суб'єкта, відрізняє соціологію політики від інших політичних дисциплін. Завдання соціології політики полягає в конкретному аналізі змісту політики і політичної діяльності різних соціальних груп, у дослідженні характеру їх політичних інтересів, у вивченні політичних рухів, поведінки і свідомості мас. Соціологія політики вивчає сутність влади, її природу і прояви з погляду конкретної людини, а також соціальних груп, верств, громадських організацій та об'єднань. Саме тому для соціології політики предметом особливої ваги виступає розгляд особистості як суб'єкта політичного життя, бо кожна людина в суспільстві є і об'єктом і суб'єктом політичних відносин.

Соціологи розглядають політику через призму аналізу соціальної структури і неформальних соціальних інститутів, громадської думки і поведінки, через дослідження особистості й малих груп. Вони звертають увагу на необхідність вивчення конфліктів і змін, а не тільки миру і стабільності; бюрократизму і процедури прийняття рішень, а не тільки органів управління та їх апарату; усіх громадських організацій і рухів, неформальних об'єднань, а не тільки політичних партій і профспілок; різноманітних засобів залучення мас до політики, а не тільки їх участь у виборах; політичних лідерів різних рівнів, а не тільки керівників держав; політичної культури і традицій, а не тільки політичної ідеології; політичних систем і політичних режимів, а не тільки держав та їх форм.

Соціологи внесли в дослідження політики такі поняття, як роль, статус, позиція, цінність, очікування, орієнтація, інституціоналізація, соціалізація і та інші категорії.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- формування у студентів фундаментальних представлень і базових знань про політику, сучасні політичні системи і процеси, їх структури і акторів, про місце і роль людини в сучасній політиці;
- розвиток у студентів здібностей і навичок до самостійної дослідницької роботи;
- інституціоналізація соціальних рухів;
- визначення актуальних проблем розвитку політичної сфери суспільства на сучасному етапі;
- формування теоретико-прикладних та інструментальних компонентів політичного знання, усвідомлювати їхню роль і функції у підготовці політичних рішень, забезпеченні особистого внеску до суспільно-політичного життя;
- вивчення політичних дії, які необхідні для підтримки соціальної стабільності;
- розкриття соціальні підстави переходу від одного політичного ладу до іншого. вміти прогнозувати наслідки процесів, що відбуваються у політичній сфері: глобалізації, політичних конфліктів тощо;
- вивчення соціальних процесів в соціальній структурі;
- ознайомлення студентів з проблематикою соціології політики, її категоріально-понятійним апаратом, методами соціологічного аналізу політики і влади;
- створення наукового представлення про головні тенденції політичного розвитку сучасного суспільства, місце і роль людини в сучасному політичному процесі.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- володіння вітчизняною та світовою культурною спадщиною, культурою міжособистісних стосунків, дотримання принципів толерантності;
- аналізувати та оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності;
- застосовувати засоби й технології міжкультурної взаємодії;
- відповідально та ефективно реалізовувати права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства.

II. Фахові:

- оцінювати і прогнозувати політичні і соціальні події, явища з використанням наявних засобів інформації;
- організація навчально-виховного процесу; проведення педагогічних (виховних) заходів; створення належного пально-психологічного клімату в студентському (учнівському) колективі; аналіз та оцінка педагогічних явищ і пов'язаних з ними психологічних феноменів;
- проведення соціологічних досліджень; організація педагогічно-психологічного тестування.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Становлення та розвиток соціології політики

Проблемна лекція 1-2. Соціологія політики в системі наук. Соціологія політики в історії політичної думки. Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX - XX століття.

Соціологія політики як наукова і учбова дисципліна. Предмет, методологія, проблемне поле і методи соціології політики. Статус соціології політики в системі соціологічних наук. Співвідношення соціології політики з іншими загальними і спеціальними соціологічними дисциплінами. Дослідницька база і категоріальний апарат сучасної соціології політики.

Соціально-філософські і соціо-культурні витоки соціології політики. Етапи становлення і розвитку соціології політики. Соціоцентрична парадигма політики. Проблеми соціального виміру політики в історії політичної думки. Концепції індивіда як суб'єкта політики. Концепції соціальної і політичної нерівності. Концепції держави як суб'єкта політики. Елітиська традиція політики в історії політичної науки.

Політика і влада як об'єкт соціології кінця XIX – початку XX століття. Основні школи і напрями політичної соціології. Класова теорія політики і держави К.Маркса. Соціально-економічні основи політики. Класові інтереси і політична боротьба. Теорія демократії і диктатури пролетаріату. Елітиська теорія політики В. Парето і Г. Моска. Поняття політичної еліти і маси. Теорії рівноваги і політичного лідерства В. Парето. Наука і політика. Критика сцієнтизму В. Парето. Соціологія влади, держави і політики в працях М. Вебера. Поняття "Ідеального типу" і його роль в сучасній політичній соціології. Теорії панування, державній бюрократії і "вождистської" демократії в працях М. Вебера. Соціологічний аналіз масових демократичних організацій Р. Міхельса. Демократичні організації і олігархізація структур влади. «Залізний закон олігархії.»

Етапи становлення і розвитку соціології політики в Росії. Дореволюційний (дорадянський) період. Проблеми держави, влади, демократії, парламентаризму, політичної участі в працях М. Острогорського, Б. Чичерина, М. Ковалевського, Н. Коркунова, В. Леніна. Проблеми держави і демократії в радянський період. Соціально-філософські і соціо-культурні витоки соціології політики в Україні та Росії. Основні проблемні поля сучасної соціології політики в країнах пострадянського простору.

Кредит 2. Соціологія влади

Соціологія політичних партій та рухів.

Проблемна лекція 3. Соціологія влади. Соціологія політичних партій та рухів.

Основні проблемні поля сучасної соціології політики. Системний і структурно-функціональний аналіз політики. Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політиці. Проблеми держави, політики, влади і політичної участі в структуралізмі і пост структуралізмі. Поняття влади. Принципи і функції влади. Співвідношення державної і політичної влади. Суб'єкти і об'єкти влади. Влада і авторитет, влада і мораль. Влада і примус. Влада як засіб комунікації. Легітимність і ефективність влади. Інтереси соціальних груп і влада. Проблема розподілу влади. Способи реалізації влади

Проблемна лекція 4. Політична система суспільства та політичні режими.

Поняття і функції політичної системи. Основні елементи політичної системи : інститути, стосунки, дії, погляди, норми. Держава як інститут політичної системи.

Групи інтересів в політичній системі. Типології політичних систем. Передумови і типи змін політичних систем.

Поняття і типи політичних режимів. Соціологічний аналіз політичних режимів. Авторитарні режими ідеальні моделі і реальна практика. Демократичні режими: критерії і типології. Умови і передумови переходу від авторитарних режимів до демократичних. Концепція умов демократії С. Ліпсета. Економічні і історичні умови демократії

Кредит 3. Сучасні соціологічні проблеми

Проблемна лекція 5. Соціологія сучасної держави.

Держава як об'єкт сучасної політичної соціології. Логіка розвитку держави. Поняття і ознаки національної держави. Типи національних держав. Унітарна, федеральна і конфедеративна держава. Національна держава і права людини. Національна держава в умовах глобалізації. Криза національної держави. Держава і політичний екстремізм. Держава і міжнародний порядок.

Проблемна лекція 6. Соціологія політичних партій та соціальних рухів і організацій

Поняття політичної партії. Проблема партії в історії соціологічної і політичної думки. Функції партій. Типології політичних партій. Політичні партії і розвиток демократії. Політичні партії і організовані групи інтересів. Партії і парламентаризм. Ефективне число партій. Проблеми кризи партій

Місце і роль соціальних рухів і організацій в політичній системі сучасного суспільства. Соціальна база. Умови і межі перетворення на політичні партії. Проблема політичного конфлікту і консенсусу. Блокові програми - постійна або змінна величина. Групи тиску : зміст і типи. Групи тиску і лобізм. Методи лобістської діяльності. Становлення і розвиток лобістської діяльності в Україні.

Проблемна лекція 7. Соціологія політики і сучасна політична практика

Політичні традиції і розвиток громадського життя. Теоретичний і методичний рівень досліджень - необхідна основа в розумінні і прогнозуванні політичних ситуацій. Політична теорія і політична практика : форми співпраці вчених, дослідницьких центрів, органів влади і громадськості. Політика як покликання і як професія. Підготовка кваліфікованих фахівців в області вивчення політики. Проблема створення кадрового резерву політичних лідерів усіх рівнів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин Види робіт			
	Лекції ї	Пр.	С/р	Всь ого
Кредит І. Становлення та розвиток соціології політики				
ТЕМА 1-2.. Соціологія політики в історії політичної думки. Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX -XX століття. Соціологія політики в системі наук. Соціологія політики як наукова і учбова дисципліна. Предмет, методологія, проблемне поле і методи соціології політики. Статус соціології політики в системі соціологічних наук. Співвідношення соціології політики з іншими загальними і спеціальними соціологічними дисциплінами.	4	2	10	16

Дослідницька база і категоріальний апарат сучасної соціології політики.				
Соціологія політики в історії політичної думки. Соціально-філософські і соціо-культурні витоки соціології політики. Етапи становлення і розвитку соціології політики. Соціоцентрична парадигма політики. Проблеми соціального виміру політики в історії політичної думки. Концепції індивіда як суб'єкта політики. Концепції соціальної і політичної нерівності. Концепції держави як суб'єкта політики. Елітська традиція політики в історії політичної науки.			10	10
Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX - почала XX століття. Політика і влада як об'єкт соціології кінця XIX – початку XX століття. Основні школи і напрями політичної соціології. Класова теорія політики і держави К.Маркса. Соціально-економічні основи політики. Класові інтереси і політична боротьба. Теорія демократії і диктатури пролетаріату. Елітська теорія політики В. Парето і Г. Моска. Поняття політичної еліти і маси. Теорії рівноваги і політичного лідерства В. Парето. Наука і політика. Критика сцієнтизму В. Парето. Соціологія влади, держави і політики в працях М. Вебера. Поняття "Ідеального типу" і його роль в сучасній політичній соціології. Теорії панування, державній бюрократії і "вождистської" демократії в працях М. Вебера. Соціологічний аналіз масових демократичних організацій Р. Міхельса. Демократичні організації і олігархізація структур влади. «Залізний закон олігархії.»	2	5	7	
Політична соціологія України та країнах пострадянського простору. Етапи становлення і розвитку соціології політики в Росії. Дореволюційний (дорадянський) період. Проблеми держави, влади, демократії, парламентаризму, політичної участі в працях М. Острогорського, Б. Чичерина, М. Ковалевського, Н. Коркунова, В. Леніна. Проблеми держави і демократії в радянський період. Соціально-філософські і соціо-культурні витоки соціології політики в Україні та Росії. Основні проблемні поля сучасної соціології політики в країнах пострадянського простору.			5	5
Кредит II Соціологія влади Соціологія політичних партій та рухів.				
ТЕМА 3. Соціологія влади. Соціологія політичних партій та рухів. Сучасні соціологічні теорії політики. Основні проблемні поля сучасної соціології політики. Системний і структурно-функціональний аналіз політики. Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політиці. Проблеми держави, політики, влади і політичної участі в структуралізмі і пост структуралізмі.	2	2	5	9
Соціологія політичної влади. Поняття влади. Принципи і функції влади. Співвідношення державної і політичної			3	3

влади. Суб'єкти і об'єкти влади. Влада і авторитет, влада і мораль. Влада і примус. Влада як засіб комунікації. Легітимність і ефективність влади. Інтереси соціальних груп і влада. Проблема розподілу влади. Способи реалізації влади				
ТЕМА . 4. Політична система суспільства та політичні режими. Політична система суспільства. Поняття і функції політичної системи. Основні елементи політичної системи : інститути, стосунки, дії, погляди, норми. Держава як інститут політичної системи. Групи інтересів в політичній системі. Типології політичних систем. Передумови і типи змін політичних систем.	2		3	5
Політичні режими. Поняття і типи політичних режимів. Соціологічний аналіз політичних режимів. Авторитарні режими ідеальні моделі і реальна практика. Демократичні режими: критерії і типології. Умови і передумови переходу від авторитарних режимів до демократичних. Концепція умов демократії С. Ліпсета. Економічні і історичні умови демократії			3	3
Кредит III. Сучасні соціологічні проблеми ТЕМА 5. Соціологія сучасної держави. Держава як об'єкт сучасної політичної соціології. Логіка розвитку держави. Поняття і ознаки національної держави. Типи національних держав. Унітарна, федеральна і конфедеративна держава. Національна держава і права людини. Національна держава в умовах глобалізації. Криза національної держави. Держава і політичний екстремізм. Держава і міжнародний порядок.	2	2	3	7
ТЕМА 6. Соціологія політичних партій та соціальних рухів Соціологія соціальних рухів і організацій. Поняття політичної партії. Проблема партії в історії соціологічної і політичної думки. Функції партій. Типології політичних партій. Політичні партії і розвиток демократії. Політичні партії і організовані групи інтересів. Партії і парламентаризм. Ефективне число партій. Проблеми кризи партій	2	2	5	9
Місце і роль соціальних рухів і організацій в політичній системі сучасного суспільства. Соціальна база. Умови і межі перетворення на політичні партії. Проблема політичного конфлікту і консенсусу. Блокові програми - постійна або змінна величина. Групи тиску : зміст і типи. Групи тиску і лобізм. Методи лобістської діяльності. Становлення і розвиток лобістської діяльності в Україні.			5	5
ТЕМА 7. Соціологія політики і сучасна політична практика. Політичні традиції і розвиток громадського життя. Теоретичний і методичний рівень досліджень - необхідна основа в розумінні і прогнозуванні політичних ситуацій. Політична теорія і політична практика : форми співпраці	2	2	5	9

вчених, дослідницьких центрів, органів влади і громадськості. Політика як покликання і як професія. Підготовка кваліфікованих фахівців в області вивчення політики. Проблема створення кадрового резерву політичних лідерів усіх рівнів.				
Всього	14	14	62	90

4. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення та розвиток соціології політики ТЕМА 1-2. Соціологія політики в історії політичної думки	4
Кредит 2. Соціологія влади ТЕМА 3. Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX - почала XX століття.	2
ТЕМА 4. Політична соціологія України та країнах пострадянського простору	2
Кредит 3. Сучасні соціологічні проблеми ТЕМА 5 Соціологія сучасної держави.	2
ТЕМА 6. Соціологія політичних партій та соціальних рухів	2
ТЕМА 7. Соціологія політики і сучасна політична практика	2
Разом	14

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Становлення та розвиток соціології політики	
1	Соціологія політики в системі наук та в історії політичної думки.	10
2	Соціологія політики в історії політичної думки.	10
	Кредит 2 Соціологія влади	
3	Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX - XX століття.	5
4	Політична соціологія в Україні та країнах пострадянського простору	5
	Кредит 3. Сучасні соціологічні проблеми	
5	Сучасні соціологічні теорії політики	5
6	Соціологія політичної влади	3
7	Політична система суспільства	3
9	Політичні режими.	3
10	Соціологія сучасної держави.	3
11	Соціологія політичних партій та соціальних рухів	5
12	Соціологія політики і сучасна політична практика	5
	Разом	62

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання: написання: есе, мультимедійна презентація творче завдання, індивідуальне завдання, наукові конференції, конспект першоджерел, творче завдання, захист реферату, дослідницька робота.

7. Методи навчання

Основними формами проведення занять є: лекції, практичні заняття, самостійні заняття.

Лекції складають основу теоретичної підготовки студентів. Вони повинні давати студентам фундаментальні знання з предмету, розкрити найбільш складні питання учбового матеріалу, сприяти розвитку мислення студентів, розумінню ними природи глобальних змін, що відбуваються сьогодні в світі та носити проблемний характер. Рівень проблемності лекції має підвищуватися на кожному наступному курсі навчання.

Практичні заняття проводяться з основних та найбільш складних тем або розділів навчальної програми.

Мета практичного заняття - поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані на лекціях, групових заняттях та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, а також прищеплювати студентам навички самостійного пошуку, удосконалення, узагальнення та викладу матеріалу в усній формі. На семінари необхідно виносити основні питання теми, які потребують обґрунтування та розуміння.

У процесі проведення лекційних та практичних занять застосовуються такі методи інтерактивного навчання:

- індивідуально-контрольна співбесіда.
- логічні вправи.
- тести контролю знань.
- ділові ігри.
- тренінги.
- ситуаційні завдання.
- друковані роздаткові матеріали.

Консультація є однією з форм керівництва роботою студентів і надання їм допомоги в самостійному вивченні навчального матеріалу.

Консультації проводяться регулярно під час самостійної роботи і носять переважно індивідуальний характер. У разі поглиблення і закріплення знань, вироблення в студентів навичок збору, аналізу та узагальнення інформаційного матеріалу, підготовки доповідей і повідомлень, придбання і вдосконалення навичок публічних виступів, ведення наукових дискусій, консультації здійснюються науковими працівниками та керівним складом кафедри.

Самостійна робота є додатковим методом вивчення учбового матеріалу та служать для цілеспрямованої підготовки студентів до майбутньої практичної діяльності. Вони повинні бути спрямовані на вдосконалення знань студентів, розвивати в них здатність самостійно осмислювати вивчений матеріал, формувати навички аналізу, пошуку методів вирішення завдань, розвивати творче мислення, сприяти розвитку таких якостей, як організованість, старанність, наполегливість, цілеспрямованість.

Самостійні заняття проводяться під керівництвом викладача. Для проведення всіх видів занять з курсу розробляються лекції, плани семінарів, плани самостійних занять, методичні розробки, плани проведення занять. Методичні розробки затверджуються завідувачем кафедри.

Вивчення курсу здійснюється, крім лекційних та практичних занять, у таких формах самостійної роботи студентів:

- самостійна робота з політологічною літературою, конспектування першоджерел;
- написання есе;
- підготовка рефератів, захист їх;
- розв'язування логічних вправ, тестів;
- складання словника;

- упорядкування інформації про зарубіжних та вітчизняних українських політичних аналітиків та їх школи і напрямки;
- проведення політологічного дослідження.

8. Методи контролю

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів з дисципліни «здійснюється на основі результатів проведення поточного, тематичного, кредитного і підсумкового оцінювання знань.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі проведення занять. Його основним завданням є встановлення й оцінювання рівнів компетентностей, розуміння і первинного засвоєння окремих елементів кредиту, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх занять, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне і фронтальне опитування студентів, робота на практичних заняттях, виконання студентами різних видів письмових (самостійних робіт) робіт.

Оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення студентами змісту тематики кредиту, з урахуванням результатів контрольної роботи, поточної успішності, виконання нормативів, додаткової самостійної роботи (підготовка та презентація рефератів, кросвордів, інформаційних бюлетенів, виконання завдань з розвитку та ін.) та навчальної активності студентів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування							Самостійна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
Кредит 1		Кредит 2		Кредит 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40 б. за кожен кредит	40	300/100
20	20	20	20	20	20	20	120 б.		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Соціологія політики»

11. Рекомендована література

Базова

1. Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / М.Вебер (пер.). – К. : Основи, 2008. – 534 с.
2. Винниченко й українська соціал-демократія : (зб. док. та матеріалів) / В.С. Лозинський (упоряд. та авт. передмова). – К. : Парламентське видавництво, 2008. – 248 с.
3. Гаєк Ф.А. Конституція свободи / Ф.А.Гаєк. – Львів : Літопис, 2012. – 556 с.
4. Дарендорф Ральф. У пошуках нового устрою : Лекції на тему політики свободи у ХХІ столітті / Анастасія Орган (пер.з нім.). – К. : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2006. – 110 с.
5. Кін Дж. Громадянське суспільство : старі образи, нове бачення / Ддж.Кін. – К. : К.І.С., Аналітично-дослідницький центр "АНОД", 2000. – 191 с.
6. Конституція для Європи : конституційні акти Європейського Союзу / Геннадій Друзенко (заг.ред.), Галина Заворітня (пер.), Тарас Качка (пер.). – К. : Юстініан, 2008. – 520 с.
7. Лейн Девід. Подъем и упадок государственного социализма: Индустриальное общество и социалистическое государство / И. Беляева (пер.с англ.), С. Иващенко (пер.с англ.). – К. : Институт социологии НАН Украины ; Харьковский национальный ун-т им. В.Н.Каразина, 2006. – 256 с.
- 8.Кресіна І.Проблеми реформування моделі етнонаціональної політики України/ І. Кресіна// Вісник Академії правових наук України.- Харків: Право, 2012.- № 1(68).- С.46-54.
9. Радзівський В. Громадянське суспільство та кримінальна субкультура/ В. Радзівський// Підприємництво, господарство і право.- 2012.- № 6.- С.100-103.
10. Савчук К. Соціологічна школа міжнародного права В. М. Корецького/ К.Савчук, О.Кресін// Право України.- 2012.- № 3-4.- С.580-583.
11. Сеник О. Аналіз наукових підходів до розуміння природи правового конфлікту/ О. Сеник// Підприємництво, господарство і право.- 2012.- №3.- С.103-106.
12. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 р.№5207-VI// Офіційний вісник України.- 2012.- №76.- Ст.3071.
13. Шатіло В. Проблеми співвідношення конституційного механізму державної влади та механізму реалізації її функцій/ В. Шатіло// Право України.- 2012.- №1-2.- С.336-344.
14. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник/ Т.П.Яхно, І.О.Куревіна; МОН України. Львівська комерційна академія.- Київ: ЦУЛ, 2012.- 175с.
15. Белкін Л. Генеза правового нігілізму в контексті теорій бюрократизму/ Л. Белкін// Право України.- 2012.- №1-2.- С.313-320.
- 16.Джунь В. Цивілізаційна парадигма соціології конституційного права/ В. Джунь// Право України.- 2012.- № 7.- С. 151-160.
- 17.Василевич В. В. Соціологія: Альбом схем. / В. В. Василевич, Ю. О. Левченко, А. В. Микитчик, О. О. Соловей. – К.: Національна академія внутрішніх справ, 2011. – 122 с.
- 18.Павленок П. П. Краткий словарь по социологии / П.П.Павленок. – М.: Инфра–М , 2011. –256 с.
- 19.Фролов С. С. Общая соціологія /С.С.Фролов. – М.: Проспект, 2011. – 384 с.
- 20.Демидов Н. М. Основы социологии и политологии /Н.М.Демидов. – М.: Академия, 2011. – 208 с
- 21.Шелер М. Проблемы социологии знания / М.Шелер. – М.: Ин-т общегуманитарных исследований, 2011. – 304 с.

- 22.Анурин В. Ф. Социология: Учебник для вузов / В.Ф. Анурин, А. И. Кравченко. – СПб.: Питер, 2010. – 432 с.
- 23.Нецветаев В.Г. Социология: Учебник. 2–е изд. / В. Г. Нецветаев. – М.: Изд-во «Маркет ДС», 2010. – 240 с.
- 24.Социология. 2-е изд. перераб. и дополн. / Под ред. Скворцова Н.Г. – М.: Проспект, 2010. – 352 с.
- 25.Черниш Н.Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання / 5-те вид., перероб. і доп./ Н.Й.Черниш. – К.: Знання, 2009. – 486 с.
- 26.Вербець В.В. Соціологія: навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів – Київ: Кондор, 2009. – 550 с.
- 27.Добренев В. И. Методология и методика социологического исследования: учебник / В.И. Добренев, А.И. Кравченко. – М.: Альма Матер, 2009. – 537 с.
- 28.Нестуля О. О., Нестуля С. І. Соціологія: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
- 29.Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навчальний посібник / Є. В. Сірий ; МОНУ. – Вид. 3-є, виправл. та доп. – Київ : Атіка, 2009. – 492 с.
- 30.Соціологія / Навчальний посібник за ред. д. соц. н. Макєєва С.О. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
- 31.Соціологія Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За редакцією В. Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр "Академія", 2008. – 392 с.
- 32.Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування: монографія /М.Т.Степико.- Національний ін-т стратегічних досліджень.– Київ: Фенікс, 2011.– 334с.
- 33.Лойко Л.І. Інформаційне суспільство і трансформації політичної влади/ Л.І. Лойко// Держава і право.– Київ, 2010.– Вип.50.– С.606– 609.
- 34.Канцір В.С. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі: філософсько-правовий вимір: [монографія]/В.С.Канцір– Львів: Вид-во "Край", 2011.– 557с.
38. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник. / За заг ред. В. М. Пічі. — К.: Каравела, Львів: Новий світ-2000, 2002. — 480 с.
39. Соціологія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти/ За редакцією В. М. Пічі. Друге видання. — Львів: Новий світ-2000, 2012. — 312 с.

Допоміжна

- 1.Аналітичні записки з розробки напрямків державної політики / В. Є. Романов, О.І. Кілієвич (уклад.). – К., 2011.
- 2.Амелин В.Н. Социология политики / В.Н.Амелин. - М., 1992.
- 3.Артемьев Г.П. Политическая социология/ Г.П.Артемьев.- СПб 2000.
- 4.Данн В. Державна політика: вступ до аналізу/В.Данн. – О., 2005.
- 5.Кокошин А.А. О стратегическом планировании в политике/А.А.Кокошкин. – М., 2007.
- 6.Ожиганов Э.Н. Стратегический анализ политики: Теоретические основания и методы/ Э.Н.Ожиганов – М., 2006.
- 7.Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорій й практики аналізу політики / В.Парсонс. – К., 2006..
- 8.Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень/ Д,Стоун. – К., 2000. – Ч. 2, 3, 4.
- 9.Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В.Тертичка. – К., 2002.

10. Веймер Девід Л., Вайнінг Ейден Р. Аналіз політики: концепції і практика/ Веймер Девід Л., Вайнінг Ейден Р – К., 2000.

11. Ніколаєнко Н. О. Адміністративний ресурс: політико-правові проблеми протидії в сучасній політичній практиці : [монографія] /Н.О.Ніколаєнко. — Миколаїв : вид-во МНУ ім. В. О. Сухомлинського ; вид-во І. Гудим, 2011. — 391 с.

12. Інформаційні ресурси

Електронний каталог до курсу

1. Электронная библиотека ГУМЕР. <http://www.gumer.info/>
2. Юрчук В. С. История политических и правовых учений [Электронный ресурс] / В. С. Юрчук. – М., 2010. – Режим доступа: <http://knigi-uchebniki.com/pravovyyih-politicheskikh-istoriya/istoriya-politicheskikh-pravovyyih.html>
3. <http://www.lpua.info> - Український соціально-гуманітарний науковий журнал "Людина і політика" (Політологія. Історія. Філософія. Право). Архів журналу з 1999 р., пошук за тематичним рубрикатором.
4. <http://www.personal.in.ua> - Сайт журналу «Персонал», на сторінках якого розміщені матеріали із порівняльної політології
5. <http://www.viche.info> - Сайт журналу Верховної Ради «Віче»України, на сторінках якого розміщені матеріали із порівняльної політології
6. <http://www.politdumka.kiev.ua/> - Політологічне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу "Політична думка". Основні рубрики журналу: політичний процес, суспільство, влада; економіка і політика; міжнародні відносини та геополітика; історія, культура та етнополітика; глосарій політтехнологій; політологічна публіцистика та ін.
7. <http://www.politik.org.ua/> - Сайт Українського центру політичного менеджменту, основними статутними завданнями якого є: підвищення рівня політичної культури; розвиток інформаційної інфраструктури; впровадження соціальних технологій. Містить електронні книги, повнотекстові версії журналів "Політичний менеджмент", "Соціальна психологія", "Людина і політика", "Український соціум". Інформація на сайті розрахована на політологів, соціологів, психологів, журналістів, усіх, кого цікавлять проблеми політики.
8. <http://www.rapn.ru/> - Сайт Російської Асоціації політичної науки (РАПН).
9. Пресс колледж Св. Мартина http://smpcollege.com/smp_govt
10. Западный Мичиганский университет (США) <http://www.wmich.edu/politics/resources/resource.html>
11. Колорадо университет в Булдепе (США) <http://osiris.colorado.edu/LAB>
12. Аризонский университет (США) <http://www.hogben.ru/deps/poldir/net/>
<http://www.arizona.edu/>